

**SERGIU MUSTEAȚĂ, *MONEDA BIZANTINĂ ÎN REGIUNILE
CARPATO-NISTRENE ÎN SECOLELE VI-X, CHIȘINĂU,
EDITURA ARC, 2014, 300 P.***

Lucrarea harnicului și cunoscutului arheolog și istoric Sergiu Musteață, de la Chișinău, intitulată **Moneda bizantină în regiunile carpato-nistrene în secolele VI-X**, apărută la Editura Arc din Chișinău, în 2014, este în mare măsură rodul activității desfășurate, de către autor, în cadrul a două proiecte internaționale de cercetare, unul în Germania și al doilea în SUA (p. 7).

După câteva rânduri de mulțumiri ale autorului pentru cei care au facilitat apariția volumului și o succintă, dar lămuritoare, prefață datorată dr. Ana Boldureanu – șefa

Sectorului de Istorie Medievală și Numismatică a Muzeului Național de Istorie a Moldovei, urmate de listele tabelelor, diagramelor, hărților și anexelor cuprinse în carte, se trece la conținutul propriu-zis al lucrării structurat în șase capitole (p.13-136) respectiv: **1. Introducere; 2. Analiza monedelor după emitenți; 3. Ponderea monedei bizantine după nominal; 4. Ponderea monedei bizantine după monetării; 5. Fenomenul teaurizării și 6. Concluzii.**

După cele șase capitole ale cărții, urmează un cuprinzător rezumat în limba engleză (p. 137-173), facilitând astfel accesul cercetătorilor străini la această importantă lucrare. Se continuă, apoi, cu **Catalogul descoperirilor monetare**, structurat într-o primă parte (A) care cuprinde **Monedele izolate**, de la Anastasius I (491-519) la Vasile al II-lea (976-1025) și (B), **Tezaure**, cuprinzând 13 tezaure cu monede din secolele VI-X. Urmează necesara listă a **Abrevierilor** și o bogată **Bibliografie**, continuată de **Catalogul monedelor bizantine din Colecția Dumbarton Oaks** din SUA, însoțite de imaginile monedelor respective de la Anastasius I până la Vasile al II-lea. Lucrarea se încheie cu un util **Indice** de nume al împăraților bizantini, al autorilor și localităților menționate în text.

În ansamblul său lucrarea lui Sergiu Musteață este foarte bogată în informații privind o temă importantă cum este aceea privitoare la circulația monedei bizantine în spațiul carpato-nistrean în secolele VI-X, epoca atât de interesantă și încă controversată pentru evoluția proceselor etno-culturale din tot spațiul nord-dunărean al vechii Dacii.

Monografia consacrată circulației monedei bizantine din spațiul carpato-nistrean, în secolele VI-X, vine să întrească cunoașterea mai exactă a proceselor/fenomenelor istorice nu doar din teritoriul carpato-nistrean, parte integrantă a spațiului vechii Dacii și respectiv a ariei de formare a poporului român, dar aruncă lumini, în general, asupra întregului teritoriu nord-dunărean, precum și a evoluțiilor din Imperiul Bizantin.

Dincolo de realizarea **Repertoriului**, la zi, a descoperirilor izolate și a tezaurilor cu monede bizantine din secolele VI-X, însoțit de analiza tezaurilor și cartarea acestora, fapt important și demn de reținut, presupunând o muncă deosebită, autorul face un pas mai departe și prezintă emisiunile monetare în funcție de întregul ansamblu de factori politici, economici, militari din anii de domnie a împăraților bizantini, de la Anastasius I la Vasile al II-lea.

Baza documentară a lucrării o constituie cele 592 de emisiuni cercetate, între domniile lui Anastasius I și Vasile al II-lea, realități numismatice reflectate în numeroase tabele, diagrame, hărți și fotografii, instrumente științifice importante care evidențiază convingător dinamica și fluctuația monedei bizantine în funcție de o serie de factori socio-economici și politico-militari, iar pe un plan mai general evoluția raporturilor dintre Imperiul Bizantin și popoarele din sfera sa de stăpânire/influență, fie că e vorba în cazul regiunilor nord-dunărene de localnici/autohtoni romanici sau elemente alogene/migratoare, în primul rând de slavi.

Analiza atentă a importantului număr de descoperiri monetare a permis autorului să surprindă două perioade mari de pătrundere a monedei bizantine în aria la care se referă în lucrare, respectiv perioada secolelor VI-VII și perioada secolelor VIII - începutul secolului al XI-lea, care la rândul lor au putut fi împărțite, în stadiul actual al cercetărilor, în câte trei etape cronologice consecutive. Este interesant de observat că prima perioadă corespunde în spațiul carpato-nistrean culturii Costișa-Botoșana-Hansca (sec. V-VII), iar a doua perioadă cuprinde epoca cristalizării și maturizării culturii vechi românești (sec. VIII-XI),

cunoscută în literatura de specialitate arheologică sub numele de cultura Dridu.

Din datele prezentate în lucrare rezultă că cel mai mare număr de monede, din spațiul și timpul la care se referă lucrarea, provin din emisiunile lui Justinian I (527-565). Este vorba de 100 de monede, izolate sau în tezaure. Poate nu este lipsit de importanță să menționăm că din aceeași vreme, a domniei lui Justinian, provin și cele mai multe obiecte de factură bizantină (de exemplu fibule), dar și cele mai numeroase dovezi de răspândire a creștinismului, în aceste regiuni. Toate aceste realități ne-au determinat, cu ani în urmă, să vorbim de o intensificare a legăturilor dintre lumea și civilizația bizantină în vremea lui Justinian și lumea și civilizația nord-dunăreană, posibil chiar de o protecție de natură politico-militară a Imperiului Bizantin asupra regiunilor nord-dunărene și implicit asupra spațiului carpato-nistrean.

Lucrarea domnului dr. Sergiu Musteață este o carte „rotundă”, prezentând și analizând cele mai importante probleme vizând circulația monedei bizantine în regiunile carpato-nistrene în epoca secolelor VI-X. Trebuie spus că o asemenea lucrare era necesară. Bucuria este cu atât mai mare dacă avem în vedere că ne aflăm în fața unei lucrări de valoare, utilă celor care se ocupă de epoca secolelor VI-X, dar interesantă și pentru toți iubitorii de istorie. Și nu în ultimul rând trebuie spus că ne aflăm în fața unei monografii realizate în condiții tipografice foarte bune. Să ne bucurăm de asemenea cărți și să spunem: „*Carte frumoasă, cinste cui te-a scris*”.

Ioan Mitrea